

СТАРИТЕ ХОРА

Четене с разбиране

Един жесток цар изкарал закон да бъдат погубени всички стари хора.

– Каква полза от тях – казал той, – нито орат, нито жънат, нито дърва сечат. Само ядат хляб и се пречат вкъщи. По-добре ще живеем без тях.

Запретнали се царските палачи. Всичките стари хора минали под нож. Останал само един старец – баща на болярин. Дожаляло на болярина да вземе главата на стария си баща, затуй го укрil на тайно място и го хранил скришом, без да знае никои.

Жестокият цар имал луд чер кон: ритал, хапел, скачал, хвърлял ездачите. Никои не можел да се приближи до него и да го укроти. В столицата живеела една лукава знахарка. Царят заповядал да я повикат в двореца и почнал да я разпитва как може да укроти лудия кон.

– Как ли? – отговорила знахарката. – Заповядай, господарю, на твоите боляри да усучат въже от пясък. Вържеш ли коня с въже от пясък, той ще стане кротък като овчица.

Царят се почесал по тила и повикал болярите си.

– Хей, боляри – викнал им той, – слушайте какво ще ви заповядам! Още утре да ми донесете едно въже от пясък. Ако дойдете в двореца без пясъчно въже, главите ви ще взема!

Прибрали се болярите с наведени глави. Никому не идвало наум как може да се усуче въже от пясък. Между болярите бил и оня, който пощадил живота на баща си. Като се прибрал вкъщи омърлушен, старецът го попитал:

– Защо си кахърен синко?

Боляринът му разправил какво иска царят.

– Туй ли е то всичко? Не бой се. Утре, като идете в двореца и царят рече: “Къде е въжето?” – ти му отговори: „Царю, готови сме да усучем въже от пясък, но не знаем какво трябва да бъде – дебело, тънко, жълто или червено, дай ни по-напред мостра.“

На другия ден, като чул умния отговор, царят преклонил глава и казал:

– Прави сте, трябва да ви дам мостра, но няма откъде да я взема.

И царят простил живота на всички.

Същото лято настанала голяма суша. Всичко живо изгоряло – и трева, и плод. Пресъхнали реките и кладенците.

Житниците се опразнили. Не останало жито дори за семе. Уплашили се хората да не измрат от глад.

Загрижил се и царят. Повикал пак болярите и им заповядал:

– Каквото щете правете и струвайте, но утре, като дойдете, искам да ми кажете откъде да намерим жито за посеv, инак главите ви ще взема.

Тръгнали си болярите сломенни – не е лесна работа да се намери жито. Скрытият старец видял, че синът му се връща и този път омърлушен, и попитал какво се е случило.

- Сега, тате – рекъл боляринът, – и ти не можеш ми помогна.
- Защо?
- Защото царят иска семе за посев, а никъде в страната няма жито.
- Не бой се, синко. Утре, когато се явите пред царя, ти му кажи да заповяда на селяните да разровят всички мравуняци на царството. В мравуняците има много жито, събирано зрънце по зрънце от мравките.

И наистина, щом селяните излезли по кърищата и разкопали мравуняците – намерили във всеки мравуняк по една торбичка едро зърно. Царят останал много учуден от находището и се обърнал към болярина, дето криел баща си. Попитал го:

- Кажи ми, кой ти даде този мъдър съвет?
- Не смея да кажа, господарю, защото ще ме погубиш.
- Няма косъм да падне от главата ти, кажи!

Тогава боляринът признал, че е укрil баща си и той го е научил какво да каже за пясъчното въже и де има скрито жито.

Скоро излязъл нов закон: никой да не закача старите хора, а когато вървят по улиците – всеки да им сторва път.

Кой се спасил от суровия закон?

- А. Бащата на болярина Б. Бащата на царя В. Майката на болярина

Какво поускал царят?

- А. Жито за посев и вода
Б. Въже от пясък и жито за посев
В. Да се укроти конят му

Какъв бил новият закон?

- А. Никой да не закача старите хора и всеки да им прави път
Б. Да се използват учтиви думи към възрастните
В. Да има Ден на старите хора

